

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยปัจจุบันนี้มีความเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมดั้งเดิมเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ "วันมหาวิปโยค" เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็ว จนคนในสังคมปรับตัวไม่ทัน ก่อให้เกิดความพะว้าพะวัก ความลังเล ความสับสน ความไม่เข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ตามรูปแบบของประชาธิปไตย ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือในบรรดาผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่ได้แสดงออก ขณะที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อเรียกร้องคัดค้าน ตลอดจนกระทั่งการทะเลาะวิวาทกัน หรือการกระทำอย่างอื่น เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง ลักษณะดังกล่าวมักจะเป็นไปในรูปของกฎหมู่อยู่เหนือกฎหมาย ไม่มีการคำนึงถึงความถูกต้อง ความสงบเรียบร้อย และความเป็นปกติของสังคมแต่อย่างใด จากพฤติกรรมดังกล่าวมานี้เป็นที่น่าสังเกตว่ามีนักเรียนอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมอยู่มากกว่านักเรียนประเภทอื่น ๆ ดังนั้น ปัญหาเรื่องการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษานี้ จึงเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับผิดชอบทางการจัดการศึกษา จำต้องมีบทบาทอย่างสำคัญในการจัดดำเนินการศึกษา เพื่อหาทางช่วยเหลือให้นักเรียนอาชีวศึกษาได้มีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำรงตนอยู่ในสังคม องค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคม และของกฎหมายบ้านเมือง ทั้งนี้ จะต้องพยายามทำให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจว่าในปัจจุบันนี้ประเทศไทยเราอยู่ในช่วงของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และความมั่นคงของชาติ ถือว่าทุกคนเป็นหน่วยหนึ่งของชาติ และมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การกระทำของทุกคนไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ ความประพฤติ หรือการสร้างสรรค ย่อมเป็นผลให้เกิดความเจริญ หรือเสื่อมโทรมในสังคมทั้งสิ้น การศึกษาจึงมีความมุ่งหมายให้ทุกคนแสดงบทบาทในฐานะหน้าที่พลเมืองดี บทบาทในที่นี้ย่อม

แตกต่างกันไป และบทบาทที่สำคัญที่สุดก็คือการเป็นคนที่มีประโยชน์ และเป็นกำลังของประเทศ¹ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจะต้องจัดอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพต่าง ๆ นั้นจะได้เป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป ฉะนั้นจึงไม่ใช่จะมุ่งศึกษาเฉพาะวิชาการสายอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องศึกษาวิชาการความรู้ทั่วไป รวมทั้งได้รับการอบรมศีลธรรมจรรยา เพื่อให้มีคุณธรรมประจำใจ มีความประพฤติดีงาม เป็นพลเมืองดีของสังคม² ประกอบกับกรมอาชีวศึกษาก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาอันประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ หลายวิชา เช่น รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าหลักสูตรของโรงเรียนอาชีวศึกษาได้บรรจุเอาเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไว้ในหมวดวิชาสามัญด้วย โดยมุ่งหวังฝึกอบรมเด็กให้รู้จักคิด รู้จักการทำงานเป็นหมู่ รู้จักตัดสินใจได้ถูกต้อง และประพฤติตนเป็นพลเมืองดีในสังคม³ วิชาสังคมศึกษาไม่เพียงแต่มีความสำคัญในฐานะเป็นวิชาที่มุ่งฝึกนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังมีมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน ตลอดจนให้เข้าใจประวัติความเป็นมาของสังคมมนุษย์ ซึ่งมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อบุคคล และสถาบันทางสังคมของบุคคลโดยส่วนรวม โดยปราศจากอคติเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

ยิ่งกว่านั้น นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายท่าน ได้เน้นให้เห็นถึงทักษะที่สำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

¹ ชู แสงศักดิ์, "การศึกษาเพื่ออาชีพ," มิตรครู (มกราคม, 2511), 18.

² William M. Alexander, and Galen J. Saylor, Modern Secondary Education; Basic Principle and Practice (New York: Rinehart and Winston, 1966), pp 210-11.

³ Edward A. Krug, The Secondary School Curriculum (New York: Harper and Brother, 1960), p. 300.

และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคมมากยิ่งขึ้น⁴ John U. Michaelis⁵
ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการคิด สังคมศึกษาจะมุ่งพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา
ช่วยให้รู้จักคิดวิพากษ์วิจารณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น
ของคนอื่น และมีทัศนคติที่เป็นวิทยาศาสตร์
2. ด้านสัจจการแห่งตน มุ่งให้เด็กมีประสบการณ์ มีทักษะด้านการอ่าน การฟัง
การทำงานเป็นหมู่พวก ทำให้เป็นคนคิดเป็น มีความรับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็น และ
มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ สังคมศึกษาจะช่วยให้เด็กรู้จักผูกมิตร สัมพันธ์กับผู้อื่น
เคารพสิทธิของผู้อื่น เข้าใจและซาบซึ้งในเรื่องวัฒนธรรมที่ต่างองค์ประกอบของครอบครัว
โรงเรียน วัด และสถาบันอื่น ๆ ทางสังคม
4. ด้านประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ สังคมศึกษาจะช่วยให้คนเกิดความคิดริชม
ยอดเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต การใช้ที่ดิน แรงงาน และทุนเพื่อผลิตสินค้าและบริการ โดย
เฉพาะอย่างยิ่งสังคมศึกษาจะช่วยให้คนรู้จักเลือกอาชีพ การซื้อ และการขายที่เหมาะสม
5. ด้านความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมือง มุ่งให้เด็กมีความรับผิดชอบทั้ง
ที่บ้าน โรงเรียน และในสังคม ให้มีความเข้าใจในความสัมพันธ์กับคนอื่น ยอมรับในองค์
ประกอบของอำนาจ บทบาทของรัฐบาล หน้าที่ของตนเองต่อสังคมและประเทศชาติในฐานะ
เป็นพลเมืองดี

⁴ Leonard S. Kenworthy, Guide to Social Studies Teaching in
Secondary Schools (Belmont, California: Wadsworth, 1962), p. 3.

⁵ John U. Michaelis, Social Studies for Children in Demo-
cracy (New York: Prentice - Hall, Inc., 1960), pp. 4 - 10.

6. การเรียนรู้วิธีการเรียน สังคมศึกษาจะช่วยให้รู้จักวิธีการสร้างคำถาม
อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนกระทั่งรู้จักวิธีการที่จะใช้สื่อความ
รูต่าง ๆ และการรู้จักประเมินผลตัวเอง

การที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องอาศัยการเรียนการสอนเป็น
เครื่องมือที่สำคัญ จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจึงไม่ใช่เพียงแต่ให้นักเรียน
จดจำเนื้อหาวิชาที่เรียน และสอบไล่เท่านั้น หากแต่มุ่งฝึกอบรมให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ รู้
จักคิดอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง วิธีการถ่ายทอดความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเรียน
ด้วยความเข้าใจ สนใจ ขบถเรียนและนำสิ่งที่ได้รับจากบทเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
การจัดการเรียนการสอนใ้บรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนโดยการลงมือกระ
ทำด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานแต่แรกเริ่ม พร้อมทั้งมีทักษะ และประ
สภการณ์ตรงในการทำงาน การเรียนรู้จึงมิได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียน⁶ ทั้งนี้ ก็เพราะว่า
ตามสภาพการเรียนภายในห้องเรียนในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการที่จะให้นักเรียนเกิดความรู้
ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในปัญหาต่าง ๆ หรือสิ่งที่นักเรียนอยากรู้ไปทั้งหมดทุก ๆ อย่างก็หา
ไม่ ข้อเท็จจริงจึงปรากฏว่าความรู้บางอย่างเกิดขึ้นนอกห้องเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนควรมี
ความสามารถในการจัดให้นักเรียนเกิดประสภการณ์นอกห้องเรียนเพื่อให้เป็นประโยชน์และ
เหมาะสมกับวัยของนักเรียนด้วย โดยเฉพาะนักเรียนมัธยมอาชีวศึกษา ซึ่งยังอยู่ในวัยรุ่น
อิทธิพลของประสภการณ์สิ่งแวดล้อมอาจทำให้เขาพัฒนาไปในทางที่ดี หรือทางเลื่อมก็ได้ ทั้งนี้
เพราะวัยรุ่นมีแนวโน้มของการที่จะรวมมือกันเป็นกลุ่ม และมักตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อความมุ่งหมาย
หลาย ๆ อย่าง ซึ่งอาจเป็นทางดีหรือทางเลวกก็ได้⁷ เนื่องจากเป็นที่เข้าใจและเป็นที่ยอม
รับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การเรียนการสอนนั้นมิได้จำกัดขอบเขตอยู่ภายในเฉพาะชั่วโมงสอน

⁶Harl R. Douglass (editor), The High School Curriculum
(New York: The Ronald Press Company, 1964), p. 56.

⁷Ibid.

หรือภายในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้นถ้าจะมีวิธีการใดที่จะสอนให้นักเรียนรู้จักการอยู่ร่วมกัน และมีการทำงานเป็นหมู่คณะให้เกิดผลดี ก็จะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตอย่างยิ่ง กิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้การสอนนั้น มีทั้งกิจกรรมในชั้นเรียน และกิจกรรมนอกชั้นเรียน กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมฝึกฝนและเพิ่มเติมประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่เหมาะสมกับความเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ โดยมีครูเป็นผู้นำ และให้คำปรึกษาในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ⁸

งานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมจะสมบูรณ์ไม่ได้ ถ้าขาดการบริหารที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัยกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน กิจกรรมดังกล่าวมีความหมายต่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้นของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมให้มากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา เพราะเด็กวัยนี้อายุใกล้ความเป็นผู้ใหญ่ โรงเรียนจึงควรให้เขาฉีกกิจกรรมได้มากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับชีวิตในสังคมภายนอกโรงเรียน⁹

ดังนั้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาภายในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะสนองความต้องการ ความสนใจ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ตลอดจนประสบการณ์เพื่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในวันข้างหน้า ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงมีผู้ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เข้าไว้กับกิจกรรมในชั้นเรียน แต่เรียกกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า "กิจกรรมนอกห้องเรียน" เพื่อให้แตกต่างจากกิจกรรม

⁸ กองโรงเรียนรัฐบาล กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ปัญหาและการอภิปรายข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของกรม เกี่ยวกับการประชุมกลุ่มอภิปราย 6 กลุ่ม เนื่องในการประชุมสัมมนาอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล (๗ ห้องประชุม คุรุสภา 22-27 สิงหาคม 2503), หน้า 7. (อัคราเนนา).

⁹ วิทยุ สาทร, หลักบริหารการศึกษา (พระนคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2516), หน้า 481 - 82.

ในห้องเรียนตามปกติ¹⁰

ในปัจจุบัน แม้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ จะเป็นที่ยอมรับมากขึ้น แต่ก็ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร สถานศึกษาบางแห่งก็กำลังอยู่ในขั้นริเริ่ม สถานศึกษาบางแห่งนักเรียนไม่ให้ความสนใจ บางแห่งก็มีกิจกรรมนอกหลักสูตรน้อย และไม่ได้ออกกิจกรรมกันอย่างจริงจัง¹¹ สมาคมครูสอนสังคมศึกษาแห่งรัฐนิวยอร์ก¹² กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า

การมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียน การเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและชุมชน เป็นการทดสอบการเรียนรู้สังคมศึกษาอย่างสำคัญด้วยเหมือนกัน เด็กหนุ่มสาวควรจะได้รับคำแนะนำให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการนักเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในวิถีทางของรัฐบาล และระบอบประชาธิปไตย ชุมชนต่าง ๆ ก็เป็นเสมือนแหล่งรวมของวิชาสังคมศึกษา หรือเหตุการณ์ประจำวันในสังคมอาจนนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ตัวนักเรียนเอง, สมาชิกของคณะ, บุคคลภายนอก หรือภาพยนตร์ เป็นต้น

¹⁰V.E. Anderson, P.R. Grim, and W.T. Gruhn, Principles and Practices of Secondary Education (New York: The Ronald Press Company, 1951), p. 212.

¹¹ศูนย์ประสานงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ, "ลักษณะโรงเรียนและการสนองความต้องการของเด็กวัยรุ่น" เอกสารแนะแนวการศึกษาและอาชีพ, ฉบับที่ 5, กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, (พฤศจิกายน 2510), หน้า 41-62.

¹²The Association of Teachers of Social Studies of the City of New York, Handbook for Social Studies Teaching (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1967), pp. 141-42.

Natha S. Blount และ Herbert J. Klausmeier¹³ มีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำ การรู้จักเคารพนับถือผู้อื่น การมีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มีความสามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และมีค่านิยมในเรื่องจริยธรรม นอกจากนี้กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังจะช่วยให้นักเรียน มีอารมณ์มั่นคง รู้จักค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เขาสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนในวัยเดียวกัน หรือกับผู้ใหญ่ก็ได้ และยังช่วยให้ได้มีโอกาสร่วมทำงานกับคนอื่นกว้างขวางขึ้น ทั้งเพื่อนักเรียน ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาจะเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่นั้น ครูสังคมศึกษาต้องมีความสามารถในการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม และได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ดังที่ Gial M. Inlow¹⁴ กล่าวถึงความรับผิดชอบของครูสังคมศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาว่า

ครูสังคมศึกษานั้น นอกจากจะมีความรับผิดชอบในค่านิยมหาวิชาการ การแนะแนว และการบริหารแล้ว ยังจะต้องมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย ครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงต้องมีความรู้ในทางวิชาการ การบริหาร และมีความเข้าใจในสถานการณ์พัฒนาการของวัยรุ่นเป็นอย่างดี ทั้งยังมีความสามารถในด้านความเป็นผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จัดขึ้น อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมิใช่แต่จะอาศัยความสามารถของครูเท่านั้น แต่จะต้องอาศัยความรับผิดชอบ

¹³Natha S. Blount and Herbert J. Klausmeier, Teaching in Secondary School (New York: Harper and Row Publisher, 1968), p.534, pp. 546-48.

¹⁴Gial M. Inlow, Maturity in High School Teaching (New Jersey: Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, 1963), pp. 34 - 36.

และความร่วมมือจากทางโรงเรียน ความรับผิดชอบของนักเรียน ตลอดจนความเป็นผู้นำของนักเรียนเช่นกัน อาจารย์หรือครูสังคัมศึกษาเป็นที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีความรับผิดชอบที่จะส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดความสนใจและให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมทั้งในกลุ่มและกับกลุ่มอื่น ๆ มากขึ้น การสร้างความสัมพันธ์ในกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเป็นความร่วมมือของทุกฝ่าย การดำเนินงานด้านกิจกรรมจะไม่ประสบผลดีเท่าที่ควร หากครูเป็นผู้ดำเนินงานแต่เพียงฝ่ายเดียวเพราะตัวผู้เรียนหรือตัวนักเรียนยอมไม่เกิดความคิดอิสระพอที่จะจัดกิจกรรมภายใต้การควบคุมของครูทั้งหมดได้ ผู้เรียนต้องการคำแนะนำ และปรึกษาอย่างจริงจัง มีการให้คำปรึกษาและให้กำลังใจโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจในด้านการสอนวิชาสังคัมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัด "กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคัมศึกษา" ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ เพราะจากการประมวลเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำและการแสดงออกของนักเรียนอาชีวะ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายในโรงเรียนจะเป็นเครื่องช่วยในการแก้ไขปัญหาบางประการให้ลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคัมศึกษาของโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาข้อเท็จจริง และสำรวจปัญหาข้อคิดเห็น รวมทั้งอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคัมศึกษา

การวิจัยถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคัมศึกษานี้ ผู้วิจัยหวังว่าผลที่ไต่รับคงจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคัมศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป และอาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวะระดับมัธยมศึกษา ให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ได้อีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาการ จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา ของโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา ทั้งทางด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความสนใจ และความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมอาชีวศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคนั้น
4. เพื่อหาข้อเสนอแนะเป็นแนวทางการปรับปรุงการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2518 โดยจำแนกตามประเภทของโรงเรียน และเพศของนักเรียน เพื่อค้นหาต้นเหตุและแหล่งที่มาแห่งปัญหาดังกล่าวนั้น
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสอนสังคมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพของโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนครู 50 คน สำหรับนักเรียนจะเป็นนักเรียนซึ่งในปัจจุบันกำลังเรียนชั้น ม.ศ.4 ม.ศ.5 และ ม.ศ.6 สายอาชีพ จำนวน 700 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 400 คน นักเรียนหญิง 300 คน
3. โรงเรียนที่ทำการวิจัยเป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา รวม 10 แห่ง ดังรายชื่อต่อไปนี้
  1. โรงเรียนเสาวภา
  2. โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทน

3. วิทยาลัยพณิชยการพระนคร
4. วิทยาลัยพณิชยการ เซตุพน
5. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
6. วิทยาลัยบพิตรพิมุข
7. วิทยาลัยจักรพงษ์ภูวนาถ
8. วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน
9. วิทยาลัยอุเทนถวาย
10. วิทยาลัยโชติเวช

ความจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยนี้อาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง เนื่องจากการเป็นการวิจัยที่สุ่มเอาจากตัวอย่างประชากรเพียงกลุ่มหนึ่ง
2. คำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่ตอบตรงกับความเป็นจริง อันจะทำให้การประเมินผลผิดพลาดไปได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรในค่านทฤษฎี และการปฏิบัติจริง รวมทั้งหลักสูตร ประมวลการสอน หนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และวิธีวิจัยทาง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เลือกตัวอย่างประชากร คือครูสอนสังคมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพของโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวนครู 50 คน นักเรียน 700 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 400 คน นักเรียนหญิง 300 คน โดยเลือกโรงเรียนเพื่อสำรวจจำนวน 10 โรงเรียน
3. ออกแบบสอบถามเป็น 2 ชุด ชุดหนึ่งสำหรับครู อีกชุดหนึ่งสำหรับนักเรียนที่จะสุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้
4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงเป็นร้อยละและเปรียบเทียบให้เห็นเป็นตาราง
5. สรุปผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

คุณค่าของการวิจัย

1. นักเรียนอาจนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางช่วยพิจารณาในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาได้อย่างเหมาะสม
2. ครูอาจใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
3. ครูอาจนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการให้คำแนะนำ ปรีกษา และความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของนักเรียน
4. ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาจะได้ทราบปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางแก้ไขต่อไป
5. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำรวจความคิดเห็น ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาได้จริง
2. ผู้วิจัยถือว่าความคิดเห็นและข้อเท็จจริงที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาเป็นความจริง และเป็นที่ยอมรับได้

คำจำกัดความ

คำบางคำที่ใช้ในการวิจัยนี้อาจมีความหมายแตกต่างไปจากที่เคยใช้กันอยู่ทั่วไป เพื่อความเข้าใจตรงกันจึงขอให้ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้คือ

กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่สอนในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่จัดและดำเนินการโดยนักเรียนภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะเพิ่มเติมประสบการณ์ ตลอดจนได้มีโอกาสทำงานด้วยตนเองมากขึ้น รวมทั้งให้มีสุนทรีย์ในการทำงานเป็นกลุ่ม การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และการเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

มัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษามีหลักสูตรเน้นในด้านวิชาชีพ โดยเฉพาะ เช่น วิชาช่างต่าง ๆ วิชาเกษตรกรรม ใช้เวลาเรียน 3 ปี จึงจบหลักสูตร ให้นักเรียนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป วิชาที่ต้องเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิชาชีพ และวิชาสามัญ ซึ่งได้แก่สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ก. อังกฤษ ก. ภาษาไทย ก. ซึ่งจัดอยู่ในประเภทสามัญ ทุกคนต้องเรียนส่วนวิชาชีพอื่น ๆ ให้เรียนวิชาเอกตามที่ได้เลือก และบังคับให้เรียน เช่น คณิตศาสตร์ช่าง วิทยาศาสตร์ช่าง ชูริกิจบัญญัติ ส่วนวิชาประกอบอื่น ๆ ให้เรียนตามวิชาเอก เช่น ถ้าเรียนวิชาช่างยนต์ ก็ต้องเรียนวิชา ศัพท์เทคนิคช่างยนต์ ถ้าเรียนช่างไฟฟ้าก็ต้องเรียนศัพท์เทคนิคทางไฟฟ้า เมื่อเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วสามารถ ออกไปประกอบอาชีพได้ หรือจะ เข้าศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษา ก็ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย